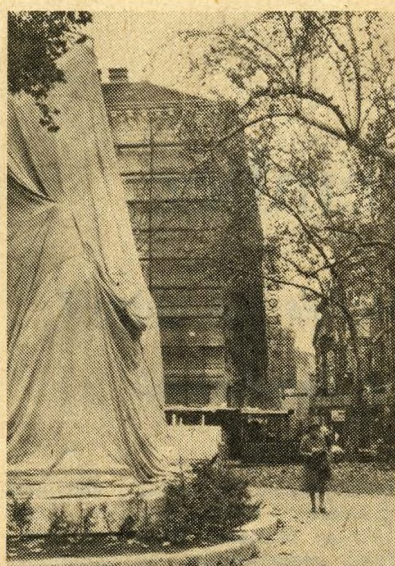

Talán most

Rekonstrukció
a Váci utcában

KEZDÉS A VÖRÖSMARTY TÉREN

Meg kellene tanulni

Években elfoglalható. Tisztázatlan még az építkezések folytán életveszélyessé vált s ezért kiürített Váci utca 18. számú ház sorsa; a biztonsági aladúcolások után az üzletek itt rövidesen újra ki nyithatnak.

Érdekes tervek készültek a Váci utca 20. és 19–21. számú telkek beépítésére. Ezeket a terveket a Kereskedelmi Beruházási Vállalat osztrák hitelkonstrukció keretében, mintegy 300 millió forintot keretben szándékozik megvalósítani. A páros oldalra az egyszerűbb ellátást kívánó külföldiek részére penzió, a szemközti telekre pedig pénzügyi irodaház épülne, a földszinteken mindkét oldalon üzlethelyiségekkel. Ha a megállapodás az osztrák féllel — mint remélhető — a jövő év elején létrejön, a felvonulás már tavasszal, kora nyáron megkezdődik, s előzőleg az építési területet szabaddá kell tenni. A FÜTI gondoskodik róla, hogy a környéken folyó egyéb munkálatok semmiképp se zavarják az építkezést, amely előreláthatólag — s a szállodaépítések tapasztalatai alapján ebben bízni lehet — két éven belül befejeződik. Okos gondolat, az egész rekonstrukció legtöbb reményre jogosító eleme.

Többeket érint a közintézmények és lakóépületek felújításának terve. A végrehajtást két ütemben tervezik, az első ütem (a Vörösmarty tér és a Váci utca a Régiposta utcáig, ide érve a Kristóf teret is) a jövő év nyaráig, a második ütem (a Régiposta utca, az innen a Kigyó utcáig terjedő Váci utcai szakasz, valamint a Kigyó utca 2., 3., 6.) 1983. szeptember—1984. december között bonyolódna le. Mindkét ütemben homlokzatfelújításokról (az udvarokkal és lépcsőházakkal együtt) s 12 lakóház esetében teljes felújításról van szó, tehát épületgépészeti munkákról, esetleg földmcsereiről stb.

Az első ütemben — 19 épület homlokzati tatarozásával párhuzamosan — teljesen felújítják a Vörösmarty tér 2. és 5. számú házat; a második ütemben pedig — 21 épület külső rendbetétele közben és után — a következő házak teljes (belső) felújítására kerülne sor: (az első ütemből elmaradott) Harmincad utca 4., Vörösmarty tér 6., Kristóf tér 4., 6., Régiposta utca 6., 12., Váci utca 8. és 12., továbbá Váci utca 18. és 22. Ez utóbbi felújítások befejezésének határideje áthúzódhat a következő ötéves tervidőszakra. A soron kívül elkészült vagy készülő tervek néhol — például a Vörösmarty tér 2-ben és 6-ban,

Keserű a szájunk íze, ahogy fellapozzuk jó tizenkét évvel ezelőtt megjelent írásunkat (Magyarország, 1970/45.), amelyben aprólékosan ismertettük a belvárosi üzletközpont megtervezésére kiírt pályázaton nyertes pályaművet, egyszersmind a jóváhagyott, 1969-es árakon csaknem félmilliárdos beruházási programot. Eszerint a Váci utcai három „fogóhíj” beépítésének 1975 áprilisáig el kellett volna készülnie, a környékbeli összes útburkolási, házfelújítási, világítástechnikai és kertészeti munkálatokkal együtt, csupán az üzletközpontot átszövő passzázsrendszer megépítése nyúlt volna át 1976-ra. „Nehéz megérteni — irtuk annak idején —, hogy miért húzódtott ilyen sokáig a szűkebb belváros rendezése, helyreállítása, holott az élet nap mint nap bizonyította: ez a hagyományos üzleti városmag változatlanul megőrizte az egész városra kiterjedő vonzerjét, s centrális fekvése folytán »eldugni« sem lehet a szem elől, hiszen itt vezet át minden fő közlekedési irány átmenő forgalma is. Az idegenek számára pedig valószínűleg búcsújáróhely: a külföldiek mindegyike a város szívében alkotnak képet az egészről.”

Feledteti a bizalom

Lokálpatrióta érzelmekkel ünnepeztük a kezdés reményét, s ma ugyanezek az érzelmek ébresztik bennünk a szégyenkezést önmagunk és vendégeink előtt az elhanyagolt udvarok, kapualjak, homlokzatok, az aladúcolt függőfolyosók, az eldologozatlan falbon-tások, a bukdácsolós úttettek, a palánkkal sem eltakarható hézagok és csúfságok láttán. Ez a mi szép fővárosunk „kirakata”? Mi lett a csillogos gazdag tervből? A legrövidebb utcácska díszburkolata, harminc méternyi passzázs, s egy kétharmadrészt elkészült ház a Váci utca és a Régiposta utca sarkán. Már vagy hét éve át kellett volna adni rendeltetésének. A legújabb terv szerint a műszaki átadásnak ezekben a hetekben kellene megtörténnie. Amde jó eset, ha a jövő év végén sor kerülhet rá. Hiábavaló lenne keresni, hogy ki tehet róla, hiszen reális és támadhatatlan érv véd minden akadályozó tényezőt. Magyarázat tehát van. Az ígért üzletközpont azonban, s mindaz, ami hozzá tartoznék — nincsen.

Ezek után igazán nem lehet csodálni, hogy még hivatalos személyek is, még inkább az érintett körzet dolgozói és lakói kételyekkel fogadják az újabb nekibuzdulás híreit és jeleit. Vannak, akik az MSZMP első titkárának emlékeztetés belvárosi sétájával hozzák összefüggésbe a tervezők, mérnökök feltűnő sürgősségét a szóban forgó területen. Tény, hogy a Fővárosi Tanács V. B. által 1971-ben létrehívott Belvárosi Rekonstrukció Koordinációs Bizottsága több évi szünetelés után 1982. május 25-én újjáalakult, s feladatai közé tartozik a Váci utca és környéke gyorsított, 1982—1984. években lebonyolítandó rendezésének koordinálása. A bizottság már javában dolgozik, készen vagy készülöben vannak a tervek, a Fővárosi Tanács „áldásával” adja rájuk, s néhány hete — a Fővárosi Építőipari Üzemgazdasági és Ügyviteltechnikai Iroda (FÜTI) szervezésében — a Vörösmarty téren megkezdődött az ugyancsak igényes elgondolások megvalósítása. Megint csak azt írhatjuk, amit tizenkét évvel ezelőtt: itt a legfőbb ideje! S két-

kedésünket — mint annyi városát szerető és szépíteni vágyó emberben — feledteti a bizalom: talán végre most!

Otto György, a FÜTI építésszervezési fősztályvezetője és kollégái tájékoztatójából ismertük meg a sokágú, nagyszabású koncepció mozaikként egymáshoz illeszkedő részleteit. Fő pontjai: néhány helyen a fokozott terhelésnek megfelelő közmű- és energiaellátás megteremtése, díszburkolatok készítése, a lakó- és közintézményi épületek külső-belső felújítása, a fogóhíjak beépítése, s végül, kiegészítő javaslatként a kereskedelmi célra igénybe vehető, rendeltetésellenesen használt bérlemények felszabadítása.

Mivel a hetvenes évek elején a rekonstrukciós területen a víz-, gáz- és csatornahálózat általános felújítása már megtörtént, e tekintetben csak kisebb méretű munkákat irányoztak elő az új és távlati igények kielégítése érdekében. A vízvezeték bővítése szükséges a Vörösmarty téren s a tér és a Szende Pál utca között. Több helyütt új bekötővezeteket kell építeni a csatornahálózatba. Bővíteni kell a gázvezeteket a Régiposta utcában és a Türr István utcában. A várható terhelésnövekedésre számítva 14 új trafóállomást terveznek létesíteni, ideillő oszlopokkal, falikarokkal és lámpatestekkel korszerűsítik a közvilágítást. Tetszetős hulladékgyűjtőket helyeznek el, s egységesítik az utcanév- és házszámablakait. Kicserélik a nyilvános telefonállomásokat is.

A Dunakorzó mutató díszburkolata már felerészelt megépült, s úgy tervezik, hogy 1983. májusra elkészül teljes hosszában, tehát a Március 15. tériig. Ugyanerre a határidőre kell lerakni a Haris köz díszburkolatát. Miután a Fórum- és az Atrium-szállók környezete lényegében már rendeződött, azonos színvonalú kapcsolódást kell teremteni a Vörösmarty tér és a Váci utca felé. Díszburkolást kap a Vörösmarty tér, a Vigadó utca, valamint — első lépcsőben — a Váci utca Kristóf tériig terjedő rövid szakasza. De mert az érintett körzetben előbb el kell végezni a közmunkákat, a homlokzatok tatarozását, továbbá a Vörösmarty tér 2. és 5. teljes felújítását, a kezdést csak 1983. szeptember 1-re, a befejezést pedig 1984. május 31-re tűzték ki. Mellesleg, itt még meg kell oldani a Belkereskedelmi Minisztérium garázsának máshol való elhelyezését is. Csak a fogóhíjbeépítések, a homlokzat- és épületfelújítások után, a terv szerint 1985—86-ban láthatnak hozzá a sétálóutca további szakaszán a díszburkolat elkészítéséhez.

Beépítés és felújítás

Mindez azonban csak másodlagos, járulékos ügy, a két fő téma: az üres telkek beépítése és a sortatarozás. Ami az előbbit illeti: a terv ugyan nem irányozza elő, de szorgalmazza az oly régóta napirenden levő Aranykéz utcai garzon- és parkolóház (500 gépkocsi számára, 250—300 garzonlakással) megépítését, arra hivatkozva, hogy a jelenlegi helyzet kedvezőtlenül befolyásolja a környékbeli szállodák kihasználhatóságát, s a díszburkolatok tovább szűkítik a belváros parkolási lehetőségeit. Egyébként is, későbbi időpontban az itteni építkezés még súlyosabb gondokkal járna. A Váci utca—Régiposta utca sarkán épülő üzletházról már szólunk, kilátás van rá, hogy a jövő

a Váci utca 22-ben — a leválasztásokkal kapcsolatos belső, lakóterti torzulások, elavultnak tekintendő beosztások megszüntetését, illetve átrendezését is előíranyozzák. A nem tanácsí kezelései ingatlanok felújításának költségeit az érdekelt vállalatoknak és intézményeknek kell fedezniük, a lakóházak sortatarozását és belső felújítását pedig a Fővárosi Tanács illetékes főigazgatója és a kerületi IKV finanszírozza, az erre a célra előteremtett 201 millió forintból.

Alki szívében viseli fővárosunk fejlődését, csak tápsolhat a tervezőknek s az újabb nekirugaszkodás szervezőinek. Magunk is így teszünk, s a legkevésbé sem szeretnénk balsejtelmes okvetetlenkedéssel a lelkes jó szándéknak kedvét szegni. Mindazonáltal nem hallgathatjuk el: féltő, hogy oly sok szerencsétlen elbukás ellenére a tervek egy része megint a fellegek felé kacsint. A határidőkre és a pénzügyi keret kínálta lehetőségekre gondolunk. Még csak a kezdetnek is a kezdeténél tartunk, s egyes részfeladatok megoldása már késik, felborulással fenyegetve az egész ütemezési időrendet. Az pedig máris bizonyosnak látszik, hogy egyes házak mai árakon számított felújítási, belső átrendezési költsége 100—200, sőt 300 százalékkal is meghaladja a tervezett összeget.

Pénztárcánkhoz igazítani

Csak újabb csalódás és mérhetetlenül sok fölösleges zaklatás származhat ebből: végre meg kellene tanulni, hogy vágyainkat a pénztárcánkhoz igazítsuk. Célszerű lenne már most tudomásul venni, hogy a rekonstrukcióra kiszemelt öreg házak nem alakíthatók át a mai, korszerű tervezői szemlélet szárnyaló kedve szerint, s nem alkalmazhatók rájuk minden tekintetben a napjaink panelépitészetére szabott építési szabályzat merev paragrafusai sem. Itt állnak nyolcvan-száz éve, megteremték a szolgálatot eddig, szükség van rájuk továbbra is. Örvedetes lesz, ha — a hely hagyományos rangjának megfelelően — végre kicsinosítják őket kívülből, mégpedig az arra érdemes hangulati elemek konzerválásával, s a környékbeli dolgozók és lakók már amúgy is kimerített türelmének a lehető legcsekélyebb igénybevételével. Bárcsak futná ennyire az erőnkiből. (Lapzárkor értesültünk, hogy a Koordinációs Bizottság a 201 milliós fedezethez igazodva szűkítette a tervet, s így a belső rekonstrukciók java része előreláthatólag elmarad.)

NYÁRÁDY GÁBOR